

DEN GODA JORDEN

IDEELL FÖRENING

*Den Goda Jorden ideell förening förmedlar kunskap om åkermarkens stora betydelse för kommande generationer.
Föreningen arbetar för att skydda åkermark från att bli förstörd för all framtid.*

Trafikverket
trafikverket@trafikverket.se

Samrådsyttrande över Trafikverkets förslag till ny stambana Hässleholm - Lund

SAMRÅDSUNDERLAGET

Föreningen Den Goda Jorden är en ideell förening som arbetar för att förmedla kunskap om åkermarkens stora betydelse för kommande generationers mat- och energiproduktion. Föreningen begränsar sitt yttrande till de delar av samrådsunderlaget som behandlar exploatering av jordbruksmark och dess följd effekter.

Samrådsunderlaget för Trafikverkets förslag till höghastighetsjärnväg mellan Hässleholm och Lund innehåller ett flertal alternativ till sträckning medan påverkan på markanvändning och miljö beskrivs i mycket svepande ordalag. Det finns en rad exempel på beskrivningar som lätt uppfattas som en underskattning av effekterna på markanvändningen. T. ex. "*Risk finns* att en ny järnväg inom området fragmenterar landskapet och medför en barriäreffekt som försämrar och försvårar brukandet." "Det aktiva jordbruket i området *kan* bli fragmenterat av en ny järnväg...". "Effekter som *kan* ha negativa konsekvenser för resurshushållningen handlar om att odlingsbar mark och betesmark minskar...".(våra kursiveringar).

Enligt vår mening borde alla dessa *kan* och *risk för* ha strukits eftersom det är uppenbart för envar att effekterna med stor säkerhet blir betydande. Vi hade hellre sett ha en översiktlig uppskattning av storleksordningen på de förväntade effekterna. En 70 km lång och 50 m bred korridor genom landskapet innebär att 350 ha mark tas ur produktion för all framtid. Därtill kommer den mark som temporärt kommer att behövas under byggtiden och den fragmentisering och försvårat brukande som projektet medför.

Samrådsunderlaget ägnar särskild uppmärksamhet åt jordbruksmarkens bördighet enligt den gamla och i hög grad inaktuella 10-gradiga bördighetsskalan. Föreningen vill påtala att Mark- och miljööverdomstolen inte i något överklagat detaljplaneärende eller byggnadslov har åberopat markens bördighet vid prövning enligt 3 kap. 4 § miljöbalken utan endast tagit

ställning till om marken ska klassas som "brukningsvärd jordbruksmark". Med brukningsvärd jordbruksmark avses åkermark och betesmark som brukas eller har brukats i närtid. De detaljplaner som upphävts har fallit på att kommunerna inte visat att planerna inte skulle kunna genomföras genom att annan mark utnyttjats i stället.

Föreningen förutsätter att Trafikverket i sin roll av statlig myndighet beaktar

Livsmedelsstrategin och verkar för att dess mål får genomslag vid den fortsatta planeringen.

Vi har inte råd med fortsatt nettoförlust av god åkermark för vår livsmedelsproduktion.

SYNPUNKTER

Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Föreningen Den Goda Jorden, som enligt 16 kap. 13 § miljöbalken har talerätt i planärenden, anser att det fortsatta arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en prövning av de olika alternativen mot 3 kap. 4 § miljöbalken som underlag för regeringens kommande beslut och då särskilt belysa:

1. Hur stor areal jordbruksmark som tas i anspråk permanent resp. temporärt under byggtiden.
 2. En plan för återanvändning av i vart fall matjordslagret där jorden i första hand ska användas för bördighetsförbättrande åtgärder i jordbruket.
 3. En värdering av påverkan på jordbruksmarkens vattenhållande förmåga och markavvattningen inom influensområdet för järnvägssträckningen.
 4. En värdering av påverkan i form av fragmentisering av jordbruksarealen, markpackning av temporärt utnyttjad jordbruksmark, försvårat brukande och försämrad tillgänglighet.
- Resultatet av analysen bör summeras i en beräkning av den årliga skörde förlusten på den påverkade jordbruksmarken.

Föreningen vill avslutningsvis rekommendera ett studium av det engelska järnvägsprojektet HS2 (<https://www.hs2.org.uk/>) särskilt vad gäller minimering av intrånget i landskapet och olika kompensationsåtgärder.

Föreningen Den Goda Jorden.

Anne-Marie Lindén
ordförande